

PAŃSTWO KATAR

1. Informacje ogólne

Powierzchnia:	11,586 km ²
Ludność:	2,7 mln (z czego jedynie ok. 12% to rdzenni mieszkańcy kraju – Katarczycy)
Głowa państwa (emir):	Sheikh Tamim bin Hamad Al Thani (od 25.06.2013 r.)
Premier, Minister Spraw Zagranicznych	Sheikh Mohammed bin Abdulrahman Al Thani (od 7.03.2023 r., wcześniej wicepremier i minister spraw zagr.)
Minister Handlu i Przemysłu	Sheikh Mohammed bin Hamad bin Qassim Al Thani
Minister Finansów	Ali bin Ahmed Al Kuwari
Minister Stanu ds. Energii	Saad Sherida Al Kaabi
Ambasador Kataru w Polsce	Saoud Abdullah Zaid Al Mahmoud
Ambasador RP w Katarze	Janusz Janke

Ustrój polityczny: Katar to księstwo (emirat), jest monarchią absolutną. Według konstytucji (z czerwca 2005 r.) głową państwa jest emir (z panującego rodu Al Thani). Władzę wykonawczą sprawuje powoływany przez emira rząd z premierem na czele. Organem konsultacyjnym rządu jest 45-osobowa Rada Doradcza, z tego 15 członków mianowanych przez emira, 30 wybieranych w wyborach powszechnych na 4-letnią kadencję (pierwsze wybory odbyły się w październiku 2021 r.). Nie ma parlamentu ani partii politycznych.

Stolica: Doha (ok. 660 tys. mieszkańców), największe miasto: Ar Rayyan (ok. 800 tys.); **język urzędowy:** arabski, w powszechnym użyciu angielski, **religia:** islam (ok. 2/3 ogółu mieszkańców), chrześcijaństwo, hinduizm.

Bogactwa naturalne: gaz ziemny (trzecie co do wielkości złoża na świecie, największy na świecie eksporter gazu skroplonego w 2019 r.), ropa naftowa, ponadto bogate zasoby ryb i krewetek.

Waluta: rial katarski - QAR; kurs wymiany (sztywny): 1 USD = 3,64 QAR.

Przynależność do organizacji międzynarodowych: ONZ, Liga Arabska (AL – Arab League), Światowa Organizacja Handlu (WTO), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF), Arabski Fundusz Walutowy (AMF), Międzynarodowy Bank Rekonstrukcji i Rozwoju (IBRD), Międzynarodowy Bank Rozwoju (IDB),

Organizacja Państw Eksporterów Ropy Naftowej (OPEC – Katar zrezygnował z członkostwa w tej organizacji w styczniu 2019 r.), Organizacja Arabskich Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OAPEC), Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA), Panarabska Strefa Wolnego Handlu (GAFTA), Rada Współpracy Państw Zatoki (GCC) - w ramach powołanej w 1981 r. RWPZ funkcjonuje strefa wolnego handlu (od 1983 r.) i unia celna (od 2003 r.).

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PKB (PPP, w mld USD)	220,6	250,0	259,2	255,0	245,7	249,6
PKB na 1 mieszkańca (tys. USD)	83,1	91,7	93,2	90,8	89,0	92,9
PKB (wzrost w %)	3,1	- 1,5	1,2	0,8	-3,6	1,6
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	- 4,8	- 2,5	+ 5,9	+ 4,9		
Inflacja (w %)	2,7	0,4	0,3	-0,7	-2,5	2,3
Bezrobocie (w %)	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3
Rezerwy dewizowe (mld USD)	31,9	15,0	b/d	39,7	41,0	42,2
Zadłużenie zagraniczne (mld USD)	157,9	167,8	138,0	108,1		
Eksport towarów (w mld USD)	72,4	85,2	102,6	92,0	70,9	105,6
Import towarów (w mld USD.)	63,5	62,2	65,8	66,8	59,1	61,2
Bezp. inwestycje zagr. w Katarze (wartość skumulowana, mld USD)	35,3	36,3	33,9	31,1		
Inwestycje bezp. Kataru za granicą (wartość skumulowana, mld USD)	57,6	59,3	b/d	b/d		

Źródło: CIA, World Bank, IMF

Struktura wytwarzania produktu krajowego brutto w 2017 r.: przemysł, głównie naftowy – 50,3%, usługi – 49,5%, rolnictwo – 0,2%.

Przemysł: produkcja i skraplanie gazu ziemnego, wydobycie i rafinacja ropy naftowej, amoniak, nawozy, petrochemia, stalowe pręty zbrojeniowe, cement, naprawy statków handlowych.

Wymiana handlowa:

Eksport 2021: główne towary w eksporcie: skroplony gaz ziemny (LNG), ropa naftowa i produkty jej przetwórstwa, polimery etylenu, nawozy sztuczne; **główni odbiorcy eksportu:** Chiny (udział 13%), Japonia (11%), Indie (11%), Korea Płd. (10%), Singapur (6%).

Import 2021 r.: główne towary w imporcie: pojazdy samochodowe, turbiny gazowe, biżuteria, urządzenia nadawcze, złoto; **główne źródła importu:** Chiny (udział 14%), Zjednoczone Emiraty Arabskie (8%), USA (7%), Wielka Brytania (6%), Indie (6%).

W raporcie Banku Światowego **Doing Business 2020** oceniającym warunki prowadzenia działalności gospodarczej w poszczególnych krajach, Katar zajął **77.** pozycję wśród 190 ujętych w rankingu gospodarek świata (83. miejsce w DB 2019).

- **Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza.**

Katar utrzymywał we wcześniejszych latach wysoki wzrost realnego PKB. Był on napędzany głównie przez sektor ropy naftowej i gazu ziemnego, jednak czynniki takie, jak wzrost w przemyśle, budownictwie i sektorze usług finansowych doprowadziły do wzrostu znaczenia sektora pozanaftowego Kataru, który po raz pierwszy przekroczył udział 50% w nominalnym PKB kraju.

Polityka gospodarcza koncentruje się na wykorzystaniu rezerw gazu ziemnego, a jednocześnie zwiększaniu inwestycji prywatnych i zagranicznych w sektorach innych niż energia, ropa naftowa czy gaz, które wciąż stanowią około 90% wpływów z eksportu i 60% dochodów budżetowych. Ropa i gaz sprawiły, że od 2007 r. Katar ma jedno z najwyższych na świecie dochodów na głowę mieszkańca i jest krajem o niskim bezrobociu. Udokumentowane zasoby ropy naftowej w ilości przekraczającej 25 mld baryłek wystarczą na dalszą produkcję na obecnym poziomie przez około 56 lat. Potwierdzone

złoża gazu ziemnego sięgają 25 bilionów metrów sześciennych, stanowią około 13% zasobów globalnych i są trzecie co do wielkości na świecie.

Organizacja Pucharu Świata w piłce nożnej w roku 2022 dała pretekst do rozpisania dużych projektów infrastrukturalnych, takich jak system metra, kolei, budowa nowego portu, dróg, stadionów i infrastruktury sportowej. Nowy Międzynarodowy Port Lotniczy Hamad, otwarty w połowie 2014 r. na obecnym etapie może obsłużyć 24 mln pasażerów rocznie, z docelową wydajnością do 50 mln po zakończeniu inwestycji.

Od czerwca 2017 r. Katar pozostawał w częściowej izolacji, po zerwaniu stosunków dyplomatycznych z tym krajem przez Arabię Saudyjską, Bahrajn, Egipt i ZEA, a wkrótce po nich także Jemen, Libię i Malediwy. Powodem miało być wspieranie przez Katar działalności grup islamistycznych/terrorystów i sprzyjanie Iranowi. Na początku 2021 r. doszło do normalizacji stosunków z Katarzem na mocy porozumienia zawartego między członkami Rady Współpracy Państw Zatoki (Arabia Saudyjska, Bahrajn, Katar, Kuwejt, Oman i Zjednoczone Emiraty Arabskie) i Egiptem podczas szczytu Rady w saudyjskim mieście Al-Ula (5 stycznia 2021 r.).

- **Polityka gospodarcza**

Reformy gospodarcze wprowadzane są konsekwentnie. U podstaw transformacji kraju leży skrupulatne i przemyślane planowanie strategiczne. W 2008 r. katarskie władze uruchomiły plan rozwoju kraju do 2030 r. - Qatar National Vision 2030 (QNV 2030). Jego celem jest przekształcenie w tym czasie Kataru w zaawansowane społeczeństwo zdolne do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Cele rozwojowe planu są podzielone na cztery główne filary: rozwój gospodarczy, społeczny, ludzki i środowiskowy. QNV 2030 przewiduje m. in. działania na rzecz dywersyfikacji gospodarki, w tym w ramach Qatar Free Zone Authority, Qatar Financial Center, Qatar Investment Authority, oraz zwiększenia samowystarczalności gospodarczej kraju, szczególnie w obszarze bezpieczeństwa żywnościowego.

Realizowana jest polityka dywersyfikacji źródeł dochodów państwa, aby zniwelować wpływ ewentualnych fluktuacji cen węglowodorów na rynkach światowych na budżet. Państwo dokonuje też znaczących inwestycji rozwijając nowe gałęzie przemysłu, głównie w produkcji aluminium, przetwórstwie ropy naftowej i gazu oraz petrochemii.

Zakrojone na szeroką skalę są projekty rozwoju bazy hotelowej, konferencyjnej i targowej, a także organizacja z rozmachem dużych i prestiżowych imprez sportowych i kongresowych mających przekształcić Doha w centrum spotkań. Z kolei olbrzymie nakłady przeznaczone na rozwój linii lotniczych Qatar Airways, budowę nowego portu lotniczego i rozbudowę portu morskiego w stolicy Kataru mają na celu przekształcenie stolicy kraju w liczący się węzeł komunikacyjny i logistyczny.

Nadwyżki z dochodów sektora ropy naftowej i gazu inwestowane są za pomocą państwowego funduszu inwestycyjnego Qatar Investment Authority w aktywa zagraniczne i krajowe. Mają one zapewnić przyszłym pokoleniom dostatnie życie po osiągnięciu przez kraj tzw. oil peak. Rząd dba też o edukację społeczeństwa przyciągając do Kataru filie uznanych w świecie uczelni, a szczególny nacisk kładzie się na nauki ścisłe.

Władze starają się również liberalizować miejscowe przepisy, aby Katar stawał się coraz bardziej atrakcyjny dla inwestorów zagranicznych. Proponują też szereg zachęt, których celem jest przyciągnięcie kapitału zagranicznego. Sztandarowymi projektami legislacyjnymi w tym zakresie były prawo podatkowe oraz inwestycyjne z 2009 r. oraz prawo o inwestycjach zagranicznych z 2019 r. Obecnie przepisy dopuszczają stuprocentową własność spółek zarejestrowanych w Katarze przez podmioty zagraniczne w większości sektorów gospodarki takich, jak rolnictwo, usługi konsultingowe, IT, usługi związane z dystrybucją, kulturą, rozrywką i sportem, hotelarstwo, szpitale, elektrownie, szkoły oraz uczelnie wyższe. Niektóre rodzaje działalności pozostają wyłączone, np. bankowość i ubezpieczenia (o ile nie ma odstępstwa na mocy decyzji Rady Ministrów) czy agencje handlowe. Od 2010 r. firmy z udziałem kapitału zagranicznego działające w Katarze korzystają z liniowego, 10% podatku CIT. **Jest to najniższa stawka podatku od dochodów przedsiębiorstw oferowana przez kraje Rady Współpracy Państw Zatoki (GCC).**

2. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

UE – Katar

Umowa o współpracy (Co-operation Agreement) pomiędzy UE a GCC - podpisana w 1988 r. Ministrowie spraw zagranicznych spotykają się raz w roku w ramach Wspólnego Posiedzenia Ministerialnego (Joint Council/Ministerial Meeting). Umowa ta jest pierwszym z porozumień tzw. nowej generacji, jakie UE zawarły z państwami trzecimi. Nie ogranicza się bowiem do współpracy gospodarczej, ale zakłada - w dłuższej perspektywie - możliwość ustanowienia strefy wolnego handlu pomiędzy stronami porozumienia. Założeniem Umowy o współpracy UE - GCC jest ułatwienie rozwoju stosunków handlowych i otwarcie rynków towarowych.

Kwestia **Porozumienia o Wolnym Handlu** (FTA) w relacjach Unia Europejska (EU) - Rada Współpracy Państw Zatoki (GCC): negocjacje UE-GCC należą do jednych z najdłużej prowadzonych w zakresie dwustronnych relacji handlowych. Należy jednak pamiętać, że są one prowadzone przez dwie organizacje międzynarodowe pozostające na różnym poziomie integracji i możliwości uzgadniania stanowisk, także w zakresie relacji pomiędzy instytucjami, jak i państwami członkowskimi. Rozmowy rozpoczęto w 1990 r. Pomimo kilkunastu rund spotkań technicznych i politycznych, nie osiągnięto pełnego porozumienia, w związku z czym negocjacje w końcu 2008 r. zostały zawieszono.

Polska – Katar

- Umowa o współpracy gospodarczej – podpisana 5 maja 2017 r. w czasie wizyty Emira Państwa Katar w Warszawie. Umowa weszła w życie 7 grudnia 2017 r.;
- Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki – podpisana 20.10.2011 r., weszła w życie 14.05.2012 r.;
- Umowa ws. unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu – podpisana 18.11.2008 r., weszła w życie 28.12.2009 r.;
- Umowa o komunikacji lotniczej – podpisana 21.04.1998 r., weszła w życie 25.09.1998 r.

3. Wymiana handlowa Polski z Katar (mln USD)

<i>mln USD</i>	2019	2020	2021	2022	<i>Dynamika 2021=100%</i>	2023*	<i>Dynamika 2022=100%</i>
Ekspert	102,3	92,5	118,6	132,0	111,3	114,9	87,1
Import	750,1	538,1	1 103,3	2 286,9	207,3	1 225,7	53,6
Obroty	852,4	630,6	1 221,9	2 418,9	198,0	1 340,6	55,4
Saldo	- 647,8	- 445,5	- 984,7	-2 155,0		-1 110,8	

Źródło: GUS */ dane wstępne

Wg danych GUS, w 2022 roku miał miejsce wyjątkowo wysoki, bo blisko 2-krotny wzrost polsko-katarskich obrotów handlowych. Po raz pierwszy w historii przekroczyły one poziom 2 mld USD, co było przede wszystkim rezultatem dynamicznego wzrostu naszego importu z Kataru - o 107% w stosunku do 2021 r., głównie za sprawą zwiększonych zakupów LNG, za kwotę blisko 2,3 mld USD. W roku 2023 powróciliśmy do wcześniejszego poziomu naszych obrotów, które wg wstępnych danych GUS wyniosły ok. 1,3 mld USD.

Główne pozycje w polskim eksporcie w 2023 r. (powyżej 3 mln USD):

- mięso i podroby jadalne, zamrożone – 15,2 mln USD, wzrost o ca 5,5 mln USD w porównaniu z 2022 r. (13,2% udział w całości polskiego eksportu)
- maszyny i urządzenia mechaniczne, głównie turbiny gazowe – 10,4 mln USD, spadek o ponad 5 mln USD (udział 9,0%)
- artykuły sanitarno-higieniczne (pieluchy, wkładki dla niemowląt itp.) – 9,8 mln USD (udział 8,5%)
- elektrody i szczotki węglowe – 6,7 mln USD, spadek o 5 mln USD (udział 5,8%)
- ostrza i maszynki do golenia – 5,9 mln USD (udział 5,1%)
- herbata (czarna i zielona) – 4,3 mln USD (udział 3,8%)
- pieczywo, wyroby piekarnicze, ciastka itp. – 4,1 mln USD (udział 3,5%)

- o części statków powietrznych (bez szybowców) – 3,2 mln USD (udział 2,8%)
- o meble, głównie drewniane oraz części i akcesoria meblowe 3,0 mln USD (udział 2,6%).

W dalszej kolejności, z eksportem o wartości po około 2-2,5 mln USD w każdej z pozycji, uplasowały się: gotowe spoiwa do form odlewniczych, preparaty do makijażu i pielęgnacji skóry, wyroby cukiernicze nie zawierające kakao, sery i twarogi, lampy i oprawy oświetleniowe.

Od 2016 roku główną pozycją w polskim importie z Kataru jest skroplony gaz naturalny (LNG), którego udział w całości naszych zakupów przekracza 97%. W roku 2022 wartość dostaw LNG do Polski była rekordowo wysoka i wyniosła prawie 2,3 mld USD (99% udział w n/importie). W roku ubiegłym było to 1,2 mld USD, tj. 98% naszych dostaw z Kataru.

Kolejne, znacznie już mniejsze, pozycje stanowiły tworzywa sztuczne i artykuły z tworzyw szt. (gł. polimery etylenu oraz folie, taśmy itp.) – import o wartości 9,4 mln USD, gazy szlachetne (oprócz argonu) – 3,2 mln USD oraz oleje ropy naftowej – 2,3 mln USD.

Według danych GUS za okres **styczeń-marzec 2024 r.**, polsko-katarskie obroty handlowe utrzymały się na poziomie zbliżonym do analogicznego okresu roku 2023 i wyniosły **326,3 mln USD** (spadek o 2,6% w stosunku do 3 miesięcy 2023 r.), w tym polski eksport – **30,2 mln USD**, wartość taka sama jak w 2023 r., natomiast import – **296,1 mln USD**, spadek o 2,8%.

4. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Polsko-katarskie relacje w sferze inwestycyjnej określić można jako umiarkowane, aczkolwiek mające solidne podstawy do dalszego rozwoju. Wg danych NBP, na koniec 2022 r. stan naszych zobowiązań z tytułu katarskich inwestycji bezpośrednich w Polsce wynosił **80,3 mln USD** (65,5 mln USD na koniec 2021 r.), równocześnie odnotowano jedynie marginalne polskie inwestycje bezpośrednie w Katarze (zaledwie 0,1 mln USD).

Cezurą w rozwoju wzajemnych relacji gospodarczych był koniec roku 2016 - pierwsze regularne dostawy katarskiego LNG do terminala w Świnoujściu. Oczekuje się także, że Katar zaangażuje się bardziej w działalność inwestycyjną w Polsce. Na obecną chwilę sztandarową inwestycją Qatar Investment Authority jest zakup w 2011 r. kompleksu biurowców w Warszawie o łącznej powierzchni prawie 44 tys. m² (Orange Tower). Pierwszą katarską inwestycją w Polsce zapewniającą miejsca pracy jest z kolei Europejskie Centrum Obsługi Klienta, utworzone w 2013 r. we Wrocławiu przez katarskiego przewoźnika lotniczego Qatar Airways. Znane są również przypadki indywidualnych inwestycji prywatnych inwestorów katarskich w polskie spółki notowane na GPW w Warszawie oraz przejęcia spółek pozagiełdowych.

30 września 2021 r. w Warszawie nastąpiło podpisanie listu intencyjnego pomiędzy PGNiG S.A. a katarskim przedsiębiorstwem Black Cat Engineering & Construction W.L.L. Porozumienie dotyczy współpracy w zakresie zastosowania nowoczesnych technologii w procesach wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego. Jest to kolejny krok na rzecz pogłębiania naszych relacji gospodarczych, w szczególności partnerstwa w sektorze energii.

W lipcu 2023 r. została podpisana umowa przedwstępna między Zarządem Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. a belgijsko-katarskim konsorcjum składającym się z Deme Concessions N.V. oraz QTERMINALS W.L.L. Dotyczy ona 30-letniej dzierżawy terenów zlokalizowanych w porcie zewnętrznym w Świnoujściu, związanej z finansowaniem, budową i eksploatacją Głębokowodnego Terminala Kontenerowego w Świnoujściu. Terminal będzie mógł obsłużyć największe statki kontenerowe wpływające na Morze Bałtyckie, w tym oceaniczne statki kontenerowe w relacjach bezpośrednich z Dalekiego Wschodu. Uruchomienie świnoujskiego terminalu planowane jest na początku 2028 roku. W październiku 2023 r. terminal kontenerowy w Świnoujściu otrzymał decyzją środowiskową.

Na międzynarodowych rynkach inwestycyjnych Katar jest postrzegany jako jeden z najbardziej atrakcyjnych i pożądanym partnerów, mimo że pochodzący z tego kraju kapitał jest znany zarówno z oportunistycznych, jak i pasywnych zachowań. Katarski kapitał angażuje się głównie w przedsięwzięcia gwarantujące szybką i wysoką stopę zwrotu oraz określony prestiż (korzyści

wizerunkowe). Katarscy inwestorzy z reguły nie są zainteresowani przejmowaniem pełnej kontroli nad danym przedsiębiorstwem (wyjątek stanowią nieruchomości), lecz udziałami mniejszościowymi w dobrze funkcjonujących, stabilnych, posiadających międzynarodową renomę i gwarantujących ponadprzeciętne zyski przedsięwzięciach (zwykle 5-15%).

Na polskim rynku kapitałowym katarski fundusz inwestycyjny QIA prowadzi rozeznanie co do możliwości dokonania zakupu udziałów w najbardziej prestiżowych przedsiębiorstwach. Inwestorzy instytucjonalni z Kataru są też zainteresowani innowacyjnymi technologiami w dziedzinie energetyki odnawialnej.

Współpraca PKN ORLEN z Qatar Liquefied Gas Company Ltd.:

- 29 czerwca 2009 r. PGNiG S.A. (obecnie PKN ORLEN) zawarło z Qatar Liquefied Gas Company Ltd. (Qatargas) długoterminową umowę na zakup ok. 1 mln ton LNG rocznie, obowiązującą do 30 czerwca 2034 r. Umowa ta była jednym z niezbędnych elementów w procesie uruchomienia inwestycji terminala LNG w Świnoujściu;
- 14 marca 2017 r. PGNiG S.A. zawarło z Qatargas umowę dodatkową do umowy długoterminowej. Zgodnie z jej warunkami, w latach 2018-2034 Qatargas dostarczy do terminala LNG w Świnoujściu dodatkową ilość do ok. 1 mln ton LNG/rok, w wyniku czego całkowity wolumen LNG w ramach umów długoterminowych z Qatargas wzrośnie do 2 mln ton LNG/rok;
- na marzec 2023 r. udział wolumenu LNG dostarczonego z Kataru (w tonach) w ramach dostaw komercyjnych stanowił blisko 60% całego wolumenu LNG dostarczonego dotychczas do terminala LNG w Świnoujściu.

W styczniu 2017 r. katarski holding Coastal Qatar (CQ) i Forum Seating (FS), spółka zależna grupy Nowy Styl, zawarły umowę o ustanowieniu *joint venture*. Dotyczyła ona uruchomienia przez CQ w Katarze zakładu produkującego krzesła stadionowe, z wykorzystaniem technologii dostarczonej przez FS. Jest to pierwsze w historii stosunków dwustronnych przedsięwzięcie, w którym polska firma zainwestowała w Katarze tworząc wartość dodaną dla lokalnej gospodarki. Projekt ten wpisuje się w założenia długoterminowej strategii Qatar National Vision 2030 przewidującej rozwój sektorów pozanaftowych w tym kraju. JV CQ i FS zrealizowało dostawę 350 tys. krzesłek dla sześciu z ośmiu stadionów na potrzeby kluczowego katarskiego projektu – mistrzostw świata w piłce nożnej w 2022 r. (część z nich, gł. fotele vip, została wyprodukowana w fabryce w Jaśle).

W Katarze na zasadzie franczyzy działa szereg polskich marek, m.in.: Inglot, Wedel, Vipera (kosmetyki), LPP (odzież – marka Reserved), Smyk (artykuły dla dzieci), CCC (obuwie i galanteria skórzana) oraz Ania Kruk (biżuteria).

5. Dostęp do rynku

W 2019 r. rząd Kataru uchwalił nową ustawę o inwestycjach zagranicznych (nr 1/2019), aby złagodzić ograniczenia w zakresie inwestycji zagranicznych. Regulacje wykonawcze do ustawy zezwalają na pełną zagraniczną własność przedsiębiorstw w większości sektorów gospodarki, z możliwością pełnej repatriacji zysków przez zagranicznego właściciela. Wyłączone z tego zostały sektory bankowości, ubezpieczeń i działalności handlowej, w których udział kapitału zagranicznego został ograniczony do maksymalnie 49%, przy czym istnieje możliwość ubiegania się o specjalne zwolnienie z tego wymogu.

Biorąc pod uwagę handel i przywóz towarów do Kataru to jest on regulowany przez Prawo Celne wydane ustawą nr (40) z 2002 r. i jej rozporządzenie wykonawcze. Firmy zajmujące się importem muszą być zarejestrowane w rejestrze importerów i uzyskać licencję z Katarskiej Izby Przemysłowo Handlowej. Prawo jest jednak nie zawsze precyzyjne, a kompetencje instytucji nadzorujących import nakładają się na siebie. W przypadku importu np. żywności instytucjami odpowiedzialnymi byłoby zarówno ministerstwo zdrowia, jak i rolnictwa. Organem rządowym odpowiedzialnym za monitorowanie importu i eksportu towarów jest General Authority of Customs utworzony w 2014 r.

Możliwe formy działalności gospodarczej:

Do założenia lokalnego biura niezbędny jest wpis do Rejestru Handlowego (Commercial Register) w tutejszym Ministerstwie Biznesu i Handlu (obecnie Ministerstwo Handlu i Przemysłu). Wszelkie zapytania dotyczące procedury jego uzyskania powinny być kierowane do Dyrektora do Spraw

Handlowych (Director of Commercial Affairs). Poszczególne rodzaje działalności gospodarczej wymagają ponadto pozwoleń i rejestracji.

W Katarze funkcjonują następujące formy przedsiębiorstw:

- **Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością** - ma ona kapitał nie mniejszy niż 200 tys. QAR i od 2 do 30 udziałowców, których odpowiedzialność ograniczona jest do wysokości wniesionych udziałów. Założenie firmy tego typu trwa na ogół 3 - 4 miesięcy. Przedsiębiorstwa nie mogą zajmować się ubezpieczeniami, usługami bankowymi ani inwestycyjnymi.
- **Spółka kapitałowa** – tworzona jest na mocy dekretu Emira, a jej kapitał wynosi min. 500 tys. QAR. Generalnie udziały w takich firmach posiadać mogą tylko Katarczycy lub obywatele innych państw Rady Współpracy Państw Zatoki Perskiej (GCC) chyba, że dekret Emira stanowi inaczej.
- **Firmy joint venture** - umowy tego typu mogą być zawierane dla przeprowadzenia indywidualnej transakcji, ale nie jest to odrębna forma prawna przedsiębiorstwa.
- **Oddziały firm zagranicznych** – zasady tworzenia regulowane są przez ustawę nr 25 z 1990 r. Generalnie mogą one powstawać wyłącznie na okres wykonywania konkretnego kontraktu, dla którego były utworzone. Oddziały muszą mieć lokalnego partnera (service agent). Podlegają pełnemu opodatkowaniu (z wyjątkiem udziałów należących do strony katarskiej) chyba, że z mocy indywidualnych decyzji, zostały zwolnione z opodatkowania.
- **Przedstawicielstwa firm** – są de facto tylko wizytówkami - mogą promować w Katarze produkty i usługi, ale nie mogą prowadzić tu interesów ani zawierać kontraktów.
- **Agencje/dystrybutorzy/franszyza** – prawo o agencjach komercyjnych definiuje agenta jako osobę, która ma wyłączne prawo do dystrybucji/sprzedaży dóbr i produktów w zamian za udział w zyskach. Agent/agencja w 100% należą do obywatela Kataru. Definicja agenta/agencji jest bardzo szeroka i nie ma pewności, jak w razie sporu orzeknie sąd.

Podatki i zachęty dla biznesu

Zgodnie z art. 19 ustawy podatkowej (dekret nr 11 z 1993 r.) wysokość podatków uzależniona jest od zysków uzyskanych przez firmę. Firma może starać się o zwolnienie od podatków. Katar proponuje biznesmenom szereg zachęt w oparciu o prawo nr 13 z 2000 r. oraz nr 1 z 2019 r. (prawo inwestycyjne regulujące udział kapitału zagranicznego w działaniach gospodarczych).

Dostęp do rynku pracy:

Katarski rynek pracy jest zależny od zagranicznej siły roboczej, zarówno w zakresie wykwalifikowanej, specjalistycznej kadry, jak i pracowników niewykwalifikowanych. Do lat 20. obecnego wieku rynek pracy opierał się na systemie „sponsorskim”, tzw. kafala. Zatrudnianie pracowników spoza Kataru odbywało się na podstawie kontraktów pracowniczych, w ramach których firma zatrudniająca (sponsor) występowała o promesę wizy do tutejszych władz. Pisemna zgoda sponsora była wymagana np. przy zakładaniu konta, zakupie samochodu, zaciąganiu kredytu bankowego, czasowym wyjeździe z kraju. Bardzo trudne było uzyskanie zgody sponsora na zmianę pracodawcy. Jeśli kontrakt został rozwiązany z inicjatywy zatrudnionego, miał on obowiązek natychmiastowego opuszczenia Kataru, obowiązywał go też zakaz podjęcia nowej pracy w Katarze przez okres 2 lat.

W 2020 r. Katar dokonał gruntownych zmian w prawie pracy, które ograniczyły funkcjonowanie systemu kafala (od tego czasu ok. 400 tys. pracowników zmieniło swoich pracodawców).

System zamówień publicznych:

Za zamówienia publiczne odpowiedzialna jest rządowa jednostka: Centralny Komitet ds. Zamówień Publicznych. Wyróżnia się trzy typy zamówień:

- zamówienia otwarte dla wszystkich przedsiębiorstw, publikowane w dwóch lokalnych gazetach;
- zamówienia kierowane jedynie (przeważnie faksem) do ograniczonej liczby specjalistycznych firm;
- zamówienia bezpośrednie, w przypadku braku czasu na zakończenie projektu lub spadku wartości projektu.

Nabywanie i wynajem nieruchomości:

Katar w odróżnieniu od pozostałych krajów regionu otworzył się na zagraniczne inwestycje, zwłaszcza w odniesieniu do nieruchomości i budownictwa. W 2000 r. uchwalono ustawę nr (13) dot. inwestycji kapitału zagranicznego we wszystkich sektorach gospodarki z wyjątkiem bankowości, ubezpieczeń, handlu i nieruchomości. W ramach tego prawa, inwestorzy zagraniczni nie byli w stanie wejść w

długoterminową dzierżawę gruntów przeznaczonych na realizację swoich projektów inwestycyjnych, po pięćdziesięciu latach, podlegała ona odnowieniu.

W 2002 r. Katar przyjął ustawę nr (2), co pozwoliło obywatelom państw członkowskich GCC posiadać nie więcej niż trzy nieruchomości mieszkalne na terytorium Kataru z zaznaczeniem, że łączna powierzchnia wszystkich nieruchomości mieszkalnych nie może przekraczać 3000 m².

Otwarcie Kataru na inwestycje obcokrajowców spoza strefy GCC w nieruchomości rozpoczęto w czerwcu 2004 r., po uchwaleniu ustawy nr (17). Reguluje ona problem własności i użytkowania nieruchomości mieszkalnych i domów przez cudzoziemców. Obecnie zatem, istnieją w Katarze trzy systemy w odniesieniu do prawa własności: pierwszy odnosi się do Katarczyków (zazwyczaj jest nieograniczony), drugi do obywateli państw GCC i trzeci do obcokrajowców.

Ochrona własności przemysłowej i intelektualnej:

Patenty są chronione przez system rejestracji na początkowy okres 10 lat i mogą być zarejestrowane na kolejne 5 lat. Znaki towarowe mogą być zarejestrowane na 10 lat i odnawiane na czas nieograniczony. Rejestracja daje właścicielowi wyłączne prawo do używania znaku towarowego w odniesieniu do towarów, dla których znak towarowy jest zarejestrowany. Właściciel może uniemożliwić innym stronom wykorzystanie znaków towarowych dotyczących produktów konkurencyjnych. Prawo nr 30 z 2006 r. zapewnia ochronę przedsiębiorców przed nieupoważnionym korzystaniem z towarów i usług. Aby złożyć wniosek o nadanie znaku towarowego, patentu lub prawa autorskiego, należy przesłać formularz zgłoszeniowy do Ministerstwa Handlu i Przemysłu.

6. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

- **18-19.11. 2008** - wizyta Premiera D. Tuska, rozmowy dot. współpracy w sektorze energetycznym;
- **29.06.2009** - umowa "Sales and Purchase Agreement" pomiędzy PGNiG a Qatargas Operating Company Ltd. (Qatargas) na dostawy skroplonego gazu ziemnego (LNG);
- **20.10.2011** – oficjalna wizyta w Polsce emira Państwa Katar, szejka Hamad bin Khalifa Al Thani; w jej trakcie podpisano dwie umowy: o współpracy turystycznej i o powołaniu polsko-katarskiej Rady Biznesu;
- **grudzień 2012** – uruchomienie bezpośredniego połączenia lotniczego Qatar Airways pomiędzy Doha i Warszawą;
- **9-10.12.2013** - wizyta oficjalna w Państwie Katar Prezydenta RP B. Komorowskiego, Polsko-Katarskie Forum Biznesu;
- **14.03.2017** – podpisanie przez PGNiG i Qatargas Umowy Dodatkowej do obowiązującej umowy długoterminowej z 2009 r. Nowa umowa weszła w życie 1 stycznia 2018 r. i będzie obowiązywała do czerwca 2034 r.
- **5.05.2017** – wizyta w Polsce Emira Kataru, szereg spotkań na najwyższym szczeblu, seminarium inwestycyjne oraz podpisanie umowy o współpracy gospodarczej;
- **11-13.03.2019** – wizyta w Katarze Wiceministra Przedsiębiorczości i Technologii RP M. Ociepy, dla omówienia możliwości rozwoju współpracy, zwł. w sektorze fintech (spotkania: z ministrem handlu i przemysłu, prezesem Qatar Stock Exchange, prezesem Qatar Investment Authority);
- **lipiec 2020 r.** – rejestracja i rozpoczęcie działalności Katarsko-Polskiej Rady Biznesu (Qatar-Poland Business Council);
- **9.11.2020** – organizacja przez Ambasadę RP w Doha wirtualnego „Polsko-katarskiego okrągłego stołu”; w ramach wydarzenia nacisk położono na rozwój współpracy w czterech wybranych sektorach: energii (m.in. PGNiG), IT (Chmura Krajowa), lotnictwa (Polska Agencja Żeglugi Powietrznej), finansów i bankowości (PKO BP, BGK);
- **4-5.12.2021** – wizyta w Katarze Prezydenta RP A. Dudy, której głównym celem było ustalenie długoterminowych zasad współpracy w dziedzinie energetyki. Ponadto A. Duda, w obecności ministra handlu i przemysłu Kataru, szejka Mohammeda bin Hamad Al Thani, wziął udział w otwarciu drugiej edycji Polsko-Katarskiego Okrągłego Stołu Gospodarczego. W wydarzeniu uczestniczyli m.in.: B. Daszyńska-Muzyczka, Prezes BGK S.A., A. Cieślik, Wiceprezes PGNiG S.A., a

także J. Janiszewski, p.o. Prezesa Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej, który poinformował o liście intencyjnym podpisanym tego dnia z katarską Civil Aviation Authority.

Podpisano też szereg MoU o współpracy: w zakresie dostaw produktów i rozwiązań dla sektora elektroenergetyki w Katarze między ZPUE S.A. a Nice Technical Services Group; w zakresie dostaw do Kataru rozwiązań technologicznych dla banków krwi między polskim start-upem AIDA Diagnostics a Edraq Healthcare Solutions oraz w zakresie współpracy targowej i wystawienniczej między Qatar National Convention Center, Targami Kielce i Qatar-Poland Business Council.

- **30.05.2022** - kolejna edycja Qatar-Poland New Tech Forum zorganizowana przez Ambasadę RP we współpracy z Qatar-Poland Business Council (QPBC) oraz Qatar Financial Centre (QFC), które, wraz z PGNiG S.A. oraz PKN Orlen S.A., były partnerami strategicznymi wydarzenia (udział ok. 100 uczestników, w tym przedstawicieli ponad 20 polskich oraz 25 katarskich spółek);
- **5-6.03.2023** – wizyta robocza w Dosze Prezydenta RP A. Dudy, który uczestniczył w dwóch pierwszych dniach Konferencji *Fifth United Nations Conference on the Least Developed Countries* (LDC5) z udziałem kilkudziesięciu głów państw i szefów rządów;
- **26.09.2023** – 4. Katarsko-Polskie Forum Nowych Technologii, zorganizowane przez Ambasadę RP w Doha, we współpracy z QPBC, oraz strategicznymi partnerami, m.in. QFC, QatarInvest, QTerminals. Ze strony polskiej uczestniczyło kilkanaście firm, w tym Tedee, Orlen, Crowned Eagle Group (cyfrowe systemy zabezpieczeń), Netguru (systemy zarządzanie danymi), Water Block i in.
- **13-15.05.2024 r.** – wizyta robocza w Katarze Prezydenta A. Dudy na zaproszenie Emira Tamima bin Hamad Al-Thani do udziału w Katarskim Forum Ekonomicznym w charakterze gościa honorowego. PAD spotkał się m.in. z Emirem PK (rozmowy dot. zacieśnienia współpracy gospodarczej w sektorze bezpieczeństwa i wojskowości) oraz prezesem i CEO Qatar Investment Authority (rozmowy ws. możliwości zwiększenia współpracy inwestycyjnej). Na spotkaniu strona katarska – wobec planowanej wizyty Emira w Warszawie (4 lipca br.) zaproponowała powołanie zespołu, który dokona przeglądu możliwości zwiększenia inwestycji katarskich. Jako koordynatora strona polska wskazała p. R. Kosa, doradcę ekonomicznego Prezydenta RP.

7. Potencjalne dziedziny współpracy

Notowany w ostatnich latach stały wzrost dwustronnej wymiany handlowej stanowi pozytywny trend, lecz z powodu niskiego pułapu wyjściowego nie odzwierciedla realnego potencjału obu państw w tej dziedzinie. Polscy przedsiębiorcy (producenci i eksporterzy towarów oraz usług) nadal podchodzą do katarskiego rynku z wstrzeźliwością i obawą przed jego wysoką konkurencyjnością, koniecznością poniesienia znacznych nakładów w celu usytuowania się na nim (wysokie koszty wstępne podjęcia działalności), trudnościami w znalezieniu odpowiednich partnerów miejscowych i potencjalnym ryzykiem handlowym.

Katar jest zdany na stale rosnący **import żywności**. Podejmowane są próby zakupów dużych areałów ziem uprawnych za granicą, które mają zagwarantować w przyszłości regularne dostawy płodów rolnych i mięsa oraz produktów ich przetworu. Jednak perspektywa osiągnięcia samowystarczalności żywieniowej jest odległa. Upatruje się zatem dużych szans dla eksporterów wyrobów rolno-spożywczych, głównie wysokiej jakości ziemniaków, żywności przetworzonej, wyrobów przemysłu mleczarskiego (jogurtów, serów, mleka w proszku), mrożonek i koncentratów soków. Kolejna szansa z tego sektora to współdziałanie w produkcji rolnej i spożywczej na rynkach państw trzecich w oparciu o planowany tam przez inwestorów z Kataru rozwój własnych zdolności produkcyjnych.

Godna zainteresowania jest możliwość współpracy w **sektorze budowlanym i transportu** - eksport polskich usług wykonawczych i sprzętu w ramach realizacji programu rozwoju infrastruktury sportowej, turystycznej i transportowej (drogi i kolej z systemem naziemnego transportu komunalnego) – w tym dostawy taboru, jak tramwaje i autobusy dla sieci ruchu miejskiego.

Istnieją możliwości dla polskich spółek budowlanych (w tym drogowych), producentów i eksporterów sprzętu budowlanego, środków transportu, szyn kolejowych, stali i szkła budowlanego oraz innych materiałów konstrukcyjnych i kabli energetycznych.

Katar będzie przeżywał dalszy ciąg boomu inwestycyjnego, w którym swój udział mogą mieć również projektanci wielkich obiektów, wewnątrz i przestrzeni zielonych oraz eksporterzy usług wykonawczych.

Rynek katarski będzie przez najbliższe lata atrakcyjnym i rosnącym **importerem mebli, wyposażenia biur**, lamp (w tym oświetlenia ulicznego) i osprzętu elektrycznego, dywanów i wykładzin dywanowych oraz sprzętu RTV/AGD.

8. Przedstawicielstwa dyplomatyczne:

- Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Państwie Katar
Doha, Al-Qutaifiya 66, Str.No.519, Saha 49,
Tel.: +974 44 11 35 05, +974 55 08 83 60, +974 44 11 32 30, faks: +974 44 11 03 07
doha.amb.sekretariat@msz.gov.pl www.doha.msz.gov.pl

- Ambasada Państwa Katar w Polsce
00-498 Warszawa, ul. Książęca 15
Tel.: (22) 622 22 88, (22) 622 88 88, fax: (22) 622 55 66
warsaw@mofa.gov.qa, www.qatarembassy.pl